

До Председателя
на Научното жури,
Факултет „Медицина“
Медицински Университет
„Проф.д-р Параскев Стоянов“
Варна

Рецензия

От проф. д-р Жанета Георгиева , д.м. ,МУ Варна,

Член на научно жури на конкурса (Заповед на Ректора на МУ Варна , № Р-109-482/14.12.2022)
по процедура за придобиване на академичната длъжност „Професор”, в област висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.1."Медицина" и научна специалност „ Клинична лаборатория " , за нуждите на Катедра „Клинична лаборатория" при МУ Варна и ЦКЛ при УМБАЛ „Света Марина" ЕАД, Варна.

За конкурса са подадени документи от един кандидат:

Доц. д-р Яна Димитрова Бочева, д.м., Началник ЦКЛ при УМБАЛ „Света Марина" ЕАД, Варна и ръководител Катедра „Клинична лаборатория“ ,МУ Варна

Процедурата по обявяване на конкурса е съобразена със законовите изисквания и няма установени процедурни нарушения.

Кратки биографични данни

Доц. д-р Яна Димитрова Бочева, д.м. е родена на 02.11.1976, гр.Ямбол. Завършва езикова гимназия 1995г. в гр.Ямбол. През 2005 година се дипломира в МУ Варна , специалност медицина с отличен успех. През 2008 год придобива специалност “Клинична лаборатория и 2010 става магистър по „Здравен мениджмънт“. От 2001-2004г. е медицински представител. От 2005г. е асистент в катедра “Обща медицина и клинична лаборатория, УНС “ Клинична лаборатория“ и от същата година е лекар в Централна клинична лаборатория. От 2009г. до сега е началник на Централна Клинична Лаборатория на МБАЛ“Св. Марина“ ЕАД- Варна. Защитила е успешно дисертация през 2015 г. на тема: „Предиктивна стойност на някои туморни маркери при проследяване на онкоболни – верифициране с FDG PET/CT.” От 2016 е доцент към катедра “Обща медицина и клинична лаборатория” . 2018-2021г. е ръководител на УС по Клинична лаборатория към катедра “Обща медицина“. От 2021г. до сега е ръководител на катедра „Клинична лаборатория“ МУ Варна. За периода 2017-2022 доц. Бочева е избрана за член на Управителния съвет на Българското Дружество по Клинична Лаборатория (БДКЛ) и член на Експертния съвет по Клинична лаборатория към Министерство на Здравеопазването. През 2018г. доц. д-р Бочева е избрана за национален представител на България и БДКЛ в Международната Федерация по Клинична Химия и Лабораторна Медицина (IFCC).

На Общо събрание на БДКЛ е избрана за председател на съсловната организация с мандат 2023-2025г. Владее английски и немски език.

Наукометрични показатели

В конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“ доц.Бочева участва общо с 45 научни труда, от които реални публикации- 41бр. / 8 пълнотекстови статии в чуждестранни списания, 25- в български списания и 8 доклада, изнесени на престижни Международни конгреси с публикувани резюмета в списания с IF/, дисертационен труд за придобиване на ОНС“Доктор“, 2 университетски пособия за продължаващо обучение и глава от публикуван университетски учебник.

Наукометрични показатели за заемане на академична длъжност „Професор" със задължителен минимум 200 точки се покриват от доц Бочева с 236,55 точки и има 7 цитирания отразяващи научната активност на кандидата.

Научната продукция на доц.д-р Яна Бочева за периода 2012-2022г **включва :**
Дисертационен труд - 1. Монографии - 1. Учебници, помагала - 2. Научни ръководства -7. Публикации в списания и сборници – 76. Разпределението на научните трудове по авторство е : като самостоятелен автор – 1, в съавторство -75, от които като: първи автор – в 10. Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация- 10. Публикации и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация-7.Публикации и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове-21. Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници , извън минималните наукометрични изисквания за заемане на АД „Професор“-3.

Основни направления на научните трудове:

1. Клинична лаборатория,
- 2.Медицинска онкология,
- 3.Пулмология ,
4. Ендокринология

Докторската дисертация и монографичният труд на Доц. Бочева са в областта на медицинската онкология. Тема на дисертационния труд: „Предиктивна стойност на някои туморни маркери, при проследяване на онкоболни- верифициране с FDG PET/CT В3. Хабилизационен труд за заемане на АД“Доцент“е на тема:“ Серумни маркери при солидни тумори“, Варна: Стено; Мед. унив.; 2016. 182 p. ISBN: 978-954-449-854-2

Дисертационният труд и монографията са тясно свързани с медицинска онкология, образна диагностика и нуклеарна медицина. Двата труда на практика са интердисциплинарни по съдържание обхващат 3 диагностични медицински специалности, отнесени към екипното интерпретиране на тесен диагностично-терапевтичен проблем в онкологията: позитивен лабораторен маркер срещу негативно образно изследване/A1, В3/.

Монографията си поставя за цел да обобщи и дефинира използването на серумните туморни маркери в медицинската практика на база медицина на доказателствата. Доц. Бочева участва като лабораторен експерт в експертни бордове изработили практическите ръководства за поведение при редица онкологични заболявания.

Пълнотекстовите публикации следват развитието на доц.Бочева като лабораторен специалист с различни интереси в медицински направления-кардиология /B4-10,Г7-2,6,7,Г8-2,3/, ендокринология /B42,3,4,Г7-1,4,Г8-4,5,8,16,/ онкология /A1,B3- „Доцент“, B4-8,Г7-3,Г8-10/, пулмология /B4-5,Г8-1,20/, педиатрия /B4-6,7Г8-9,Г8-14,15,17, нефрология /Г7-4,Г8-6,Г8-19/, инфекциозни болести /B4-9,Г7-5, Г8-7,18/, гастроентерология /Г8-21/, а също и в прилежащите хирургични специалности- коремна хигургия с насока онкохирургия, онкогинекология, гърдна онкохирургия, лицево-челюстна хирургия/Г8-13/.

За периода 2005-2022г. доц. Бочева участва с доклади на национални конференции и конгреси по клинична лаборатория, европейски и световни конгреси по клинична химия и лабораторна медицина. В публикациите от последните 7 години авторът работи с клинични екипи в национални и международни проекти, като се стреми към валидиране на методики за нови маркери в лабораторната диагностика. Работила е по 16 изследователски проекта, спечелили грант от фонд "Наука" към МУ-Варна, като в 1 проект е водещ изследовател. В периода 2014-2019 доц. Бочева е участник в международен проект за "Разработване и прилагане на интервенции в общността, за създаване на подкрепящо общество и физическа среда с цел промени в начина на живот и превенция на диабет в уязвими семейства в Европа", финансиран от Европейски съюз, програма Хоризонт 2020(GA №643708 H2020-HCO-2014). Национален научен проект " Сърдечно-съдов и метаболитен риск, свързан с висцералната мастна тъкан , при пациенти с тип 1 захарен диабет", финансиран от фонд „Научни изследвания“ с участието на доц.Бочева, с отчетени над 30 публикации и доклади и 7 докторанти, работещи по дисертационни тези, свързани със задачите на проекта/E16-7/. В рамките на този проект са апробирани 10 иновативни лабораторни параметри, валидиран е и внедрен образен метод за оценка на висцерална мастна тъкан.

В областта на **медицинската онкология**: За първи път в България се публикува монография с практическа насоченост за коректна употреба и клинична интерпретация на най-често използваните серумни туморни маркери. Авторът провежда най-мощното до момента в страната проучване на диагностична стойност на туморните маркери CEA, CA-19-9, CA-125, SCC, CA-15-3 съответно при колоректален рак, овариален рак, рак на маточната шийка и млечна жлеза. За първи път в страната е разработено практическо ръководство за поведение при торакални тумори ,тумори в гастроентерология и невроендокринни тумори в частта лабораторни тестове в състава на Национален експертен борд. За първи път в България се представя практическо ръководство за поведение при карцином на гърда в частта лабораторни тестове за проследяване в състава на Национален експертен борд. За първи път се разработва практическо ръководство за поведение при овариален карцином в частта туморни маркери за диагноза, мониториране и поведение при биохимичен рецидив в състава на Национален експертен борд и практическо ръководство за поведение при меланом в частта туморни маркери за мониториране в състава на Национален експертен борд. За първи път в България се представя практическо ръководство за поведение при невробластом у деца в частта лабораторни маркери за диагноза и мониториране в състава на Национален експертен борд. За първи път в България разработва практическо ръководство за оценка доказателствена стойност на предиктивни лабораторни маркери при солидни тумори и при хематологични неоплазии.

В област **ендокринология**: За първи път в България доц. Бочева адаптира работна процедура за определяне на калцитонин в специфичен биологичен материал, адаптира работна процедура за определяне на хормони- свободен Т4 в специфичен биологичен материал: смив от лимфен възел или тироиден възел и адаптира работна процедура за определяне на тиреоглобулин в специфичен биологичен материал. Доц.д-р Бочева участва в мултидисциплинарният екип, направил задълбочено проучване на честотата на гестационен захарен диабет.

В област **неврология**: Доц. Бочева участва в мултидисциплинарният екип, създал център за тромболитично лечение при исхемичен мозъчен инсулт към МБАЛ“Св.Марина“ ЕАД- Варна като ръководи лабораторната диагностична секция .

В област **пулмология**: За първи път в България е изследван NT pro BNP при пациенти с обструктивна сънна апнея. За първи път в България се изучава и прилага като част от система за оценка на риска при пациенти със сепсис DNI/делта-неутрофилен индекс/, шок и мултиорганна недостатъчност. В рамките на приложението на DNI/делта-неутрофилен индекс/ за оценка на риска в различни клинични групи се извеждат референтни стойности за българската популация на DNI.

Приноси в клинично-лабораторната практика: За първи път в България доц.Бочева адаптира и въвежда определяне на инхибитори срещу фактор 8 и 9 в съответствие с Бонския протокол.

Доц. Бочева и екипът на Централна клинична лаборатория към МБАЛ“Св.Марина“ Варна адаптират за работа и въвеждат първата роботизирана система в лабораторната диагностика в България с модули за клинична химия и имунохимия. За първи път в страната в рамките на докторантски труд под ръководството на доц.д-р Бочева се извеждат cut off- стойности за оценка на бъбречно увреждане при пациенти със захарен диабет тип 1 и 2 .

Представените приноси отразяват научно-изследователската дейност в периода 2012-2022г. и са свързани с : дефиниране на клинични индикации при използването на валидирани лабораторни маркери, валидиране на иновативни лабораторни маркери, изработване на ръководства за приложение на лабораторни маркери, основани на медицина на доказателствата ,въвеждане на иновативни или валидирани лабораторни маркери в прогностични и скорове за оценка на риска и диагностични алгоритми, извеждане на референтни граници при валидиране на иновативни маркери.

Приноси, свързани с основните направления на научните трудове:

Клинична лаборатория,Медицинска онкология ,Пулмология и Ендокринология

НАПРАВЛЕНИЕ 1: Клинична лаборатория

Въвеждане на стандартизирано определяне на патологични инхибитори срещу фактор VIII/IX по модел в съответствие с Бонския протокол за нуждите на Експертен Център по Редки болести към УМБАЛ“Св. Марина“-Варна

Извеждане на референтни стойности за българската популация за NGAL и cut off – стойности на същия маркер при конкретни клинични индикации.

Изработване на ръководства за приложение на валидирани туморни маркери при конкретни клинични единици, основани на медицина на доказателствата.

Изработване на работни процедури и адаптации за работа на специфични параметри в различни биологични спесимени/слюнка, wash-out/.

Проучване диагностична и прогностична стойност на DNI при различни клинични индикации/локализирано възпаление, системна мултиорганна недостатъчност, сепсис/.

Извеждане на референтни стойности за българската популация за DNI.

НАПРАВЛЕНИЕ 2 : Медицинска онкология

Проучване на диагностична стойност на туморните маркери СЕА, СА-19-9, СА-125, SCC,СА-15-3и извеждане на позитивна предсказваща стойност за всеки от маркерите.

Разработване на практически ръководства за оценка доказателствена стойност на предиктивни лабораторни маркери при солидни тумори и при хематологични неоплазии.

Разработване на практическо ръководство за поведение при карцином на гърда, торакални и гастроентеропанкреасни невроендокринни тумори, овариален карцином, меланом

и невробластом у деца в частта лабораторни тестове за проследяване в състава на Национален експертен борд.

НАПРАВЛЕНИЕ 3: Пневмология

Проучване и приложение на DNI/делта-неутрофилен индекс/ като част от система за оценка на риска при пациенти със сепсис, шок и мултиорганна недостатъчност.

НАПРАВЛЕНИЕ 4: Ендокринология.

Адаптиране на работна процедура за определяне на калцитонин, свободен Т4, тиреоглобулин в специфичен биологичен материал: смив от лимфен възел или тироиден възел. Проучване на честотата на гестационен захарен диабет според три групи критерии в Североизточна България. Участие в мултидисциплинарен екип в рамките на международен научен проект за риска от захарен диабет тип 1 при рискови групи с включена интервенция в групите.

Преподавателска дейност

Доц. Бочева има 17 години преподавателски стаж в МУ Варна със средна годишна учебна натовареност над 160 часа при норма 126. Доц д-р Бочева е ръководител на двама успешно защитили ОНС“доктор по медицина“ докторанти и на двама , обучаващи се в момента в докторски програми лекари. Четирите докторски тези са в научните специалности“ клинична лаборатория“, инфекциозни болести“ и „хирургия“, което е в унисон с широкоспектърния обхват на научните търсения и вижданията ѝ за развитието на специалистите от диагностичните специалности.

От 2018 г. доц. Бочева успешно ръководи УНС,а по-късно и Катедрата по клинична лаборатория към Факултет Медицина ,МУ Варна отличавайки се със своя организационен и административен опит.

Клинична дейност

От 2009 г. доц. Яна Бочева се утвърди като успешен ръководител на ЦКЛ към УМБАЛ „Св.Марина“ ЕАД. Активно свързва адаптирането на новите методики и маркери с клиничната медицина като участва в лабораторни панели от утвърдени и нови маркери за скрининг, интервенции в рискови групи и диагностика на социално значими заболявания. Наред с отразените в публикациите приноси, като ръководител на Централна клинична лаборатория към МБАЛ“Св.Марина“-Варна, доц.д-р Бочева въвежда някои специфични диагностични тестове. Определянето на титър на инхибитори срещу хемостазен фактор 8 и 9 по метода Бетезда, модификация по Nijmegen се въвежда за първи път в Централна клинична лаборатория към МБАЛ“Св.Марина“-Варна през 2009г. и към настоящия момент е рутинен тест за проследяване на пациенти с хемофилия А и В. След проведено обучение в Център по хемофилия – Университетска болница Бон , Германия, д-р Бочева адаптира и въвежда определяне на инхибитори срещу фактор 8 и 9 в съответствие с Бонския протокол за нуждите на Центъра по редки болести към УМБАЛ“Св.Марина“ЕАД-Варна. Центърът е единствен и уникален в страната. През 2012г. д-р Бочева и екипът на Централна клинична лаборатория към МБАЛ“Св.Марина“-Варна адаптират за работа и въвеждат в рутинна работа първата роботизирана система в лабораторната диагностика в България с модули за клинична химия и имунохимия. След старта

на бъбречните трансплантации, автоложните трансплантации на стволови клетки в ЦКЛ са въведени за рутинно определяне нива на имunosупресори от всички използвани групи:Еверолимус,Сиролимус,Такролимус и Циклоспорин А. Освен с въвеждането на иновативни тестове и апаратура, д-р Бочева адаптира работни процедури за определяне на хормони.

Доц. Бочева ,се отличава със своя подчертан професионализъм, креативност и непрекъснато въвеждане на иновативни методики в ЦКЛ.Ползва се с изключително доверие и авторитет сред колегите в болницата и страната. За периода 2017-2022 доц.д-р Бочева е избрана за член на Управителния съвет на Българското Дружество по Клинична Лаборатория (БДКЛ) и член на Експертния съвет по Клинична лаборатория към Менистерство на Здравеопазването. През 2018г. е избрана за национален представител на България и БДКЛ в Международната Федерация по Клинична Химия и Лабораторна Медицина(IFCC), а на Общо събрание на БДКЛ е избрана за председател на съсловната организация с мандат 2023-2025г

В заключение:

Доц. Яна Бочева е изграден специалист с обширни познания в областта на клинична лаборатория. Има отлична професионална подготовка и доказани преподавателски качества. Представените научни трудове са с подчертан научно–практичен характер. Публикациите и изнесените доклади на международни научни форуми допринасят за престижа на клиничната лаборатория у нас и в чужбина.

Научната й продукция е достатъчна по обем, покрива държавните изисквания и показва задълбочени и разнообразни интердисциплинарни интереси.

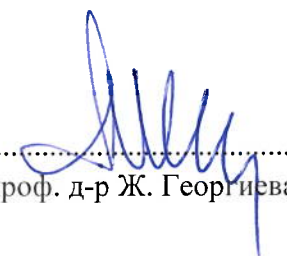
Доц. Бочева е успешен ръководител на най-голямата роботизирана мултипрофилна лаборатория в Източна България. Тя е ерудиран лекар, изключителен лектор, и отличен преподавател. Според изискванията на НАЦИД покрива всички критерии за заемане на академичната длъжност „Професор“.

Научните приноси,преподавателския, клиничен и административен опит на доц.Бочева отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на академичния състав в МУ- Варна, което ми дава основание горещо да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на академичната длъжност „Професор”

на доц.д-р Яна Димитрова Бочева,дм.

16.12.2022 г.

Варна

.....
(проф. д-р Ж. Георгиева, д.м.)